Är du intresserad av din framtid?
Vill du veta vilka möjligheter du har efter grundskolan?
Då ska du läsa denna broschyr om gymnasieprogrammen

Hjälp@välja

Skapat av Jenny Norberg Randowo, Västervångskolan, Ystad 2013

PLANERA DITT GYMNASIEVAL

Vilka ämnen tycker jag om i skolan?

Vad är jag intresserad av på fritiden?

Vad är jag bra på?

Vad vill jag lära mig?

Vill jag göra mycket praktik?

Är jag mycket skoltrött?

Är jag intresserad av något speciellt yrke?

Har jag några medicinska hinder (astma, allergi, syn, hörsel m.m.)?

Vill jag börja jobba direkt efter gymnasiet?

Ställ dig själv några frågor!
Skriv ner svaren och utgå från dem när du läser om programmen!

Do´s

- ☑ Ta reda på så mycket som möjligt om programmen.
- ☑ Gör intressetest-de ger en vink om vad du bör titta närmare på.
- ☑ Gå på gymnasieskolornas ”Öppet hus”.
- ☑ Prata med elever som går på de program du är intresserad av.
- ☑ Prata med andra i din omgivning som är lite äldre än du (studie- och yrkesvägledare, lärare, föräldrar, släktingar). Vad tycker de som känner dig att du har för starka sidor och vad tror de att du skulle passa som?
- ☑ Prata med någon som har ett jobb som verkar bra. Hur ser deras arbetsdag ut? Är de själv nöjda med sitt yrkesval?
- ☑ Är du fortfarande osäker? Gör gymnasiepraktik och följ ett program under en dag – kontakta SYV på din skola.

Det är DITT val

Don´ts

Välj INTE efter kompisar
Välj INTE skola före program
Häng INTE upp dig på småsaker

Vad väljer DU?

Det finns
12 program
som kallas för
YRKESPROGRAM

För YRKESPROGRAM
måste du ha **minst** E i
SVENSKA,
ENGELSKA
och MATTE
+
5 valfria ämnen till

Det finns
6 program
som kallas för
HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE

För HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE
program
måste du ha **minst** E i
SVENSKA,
ENGELSKA
och MATTE
+
9 ämnen till

Inkl. SO-ämnena för Samhälls- Ekonomi- och Humanistiskaprogrammet

Inkl. NO-ämnena för Naturvetenskaps- och Teknikprogrammet

Man räknar ihop de 16 bästa betygen
för att få reda på sitt
MERITVÄRDE.
Du som har läst
moderna språk får räkna 17 betyg.

BETYG	POÄNG
A	20
B	17,5
C	15
D	12,5
E	10
F	0

Så här använder du broschyren!

Du får tips om vad man får lära sig på programmen och de olika inriktningarna.

Du får exempel på olika yrken, många av dem kommer vara helt okända för dig

–Ta reda på vad yrket innebär genom t.ex. www.ams.se eller googla på yrket.

Sätt kryss i GRÖNA rutan på det som stämmer för DIG!

Vilka program fick flest kryss?

Är du intresserad av människor och gillar barn? Har du lätt för att samarbeta?
Vill du arbeta kreativt? Tycker du om att röra på dig och vara aktiv?

Barn och Fritids programmet

På detta program får du göra mycket praktik

Du väljer EN inriktning

Fritid och hälsa

Här får du lära dig om människors fritid, hälsa och friskvård.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Bad- och sporthallspersonal
- Personal inom idrotts- och fritidsanläggningar
- Personlig tränare

Pedagogiskt arbete

Här får du lära dig om barns och ungas utveckling, lärande, behov och rättigheter.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Barnskötare
- Elevassistent

Socialt arbete

Här får du lära dig hur man bemöter människor i olika situationer.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Personlig assistent
- Stöd och service till funktionshindrade

Hur mycket stämmer in på dig?

Jag:

- ☐ Är kreativ och påhittig
- ☐ Är trevlig och snäll
- ☐ Har tålamod
- ☐ Gillar andra barn/människor
- ☐ Kan lösa konflikter/bråk
- ☐ Kan lyssna på andra
- ☐ Är glad och positiv
- ☐ Är ordningsam
- ☐ Kan lära andra
- ☐ Tycker om idrott
- ☐ Respekterar andra
- ☐ Kan samarbeta med andra

I skolan gillar jag:

- ☐ Språk
- ☐ Idrott
- ☐ SO
- ☐ Slöjd
- ☐ Bild

Antal kryss ☐

Vill du lära dig bygga, anlägga eller måla? Vill du veta när olika material används? Vill du lära dig om ritningar, maskiner och verktyg?

Bygg och Anläggnings programmet

På detta program får du göra mycket praktik

Du väljer EN inriktning

Anläggningsfordon

Här får du lära dig trafikkunskap och att förflytta material inom vägarbete.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Anläggningsmaskinförare

Mark och anläggning

Här får du lära dig markarbete för vägar, järnvägar, husgrunder, ledningar, gröna ytor samt asfalt-, platt- och stenbeläggningar.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Beläggningsarbetare
- Järnvägstekniker
- Väg- och anläggningsarbetare

Husbyggnad

Här får du lära dig nybygge, renovering och ombyggnation av bostäder, lokaler och broar.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Golvläggare
- Murare
- Snickare

Måleri

Här får du lära dig målning inne och ute, uppsättning av olika material på väggar och om olika färger.

Exempel på yrke efter denna inriktning:

- Byggnadsmålare

Plåtslageri

Här får du lära dig att designa plåt, och om klimatskydd.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Byggnadsplåtslagare
- Ventilationsplåtslagare

Stämmer det mesta in på dig?

Jag:

- ☐ Är inte rädd för att ta i och arbeta hårt
- ☐ Gillar att lösa problem
- ☐ Kan arbeta i grupp
- ☐ Tycker om att vara både ute och inne
- ☐ Är inte höjdrädd
- ☐ Är noggrann
- ☐ Klarar buller och höga ljud
- ☐ Tycker om att tillverka saker
- ☐ Kan arbeta med händerna
- ☐ Gillar pussel
- ☐ Är intresserad av miljö
- ☐ Gillar inredning
- ☐ Vill använda maskiner

I skolan gillar jag:

- ☐ Slöjd
- ☐ Teknik
- ☐ Fysik
- ☐ Matte

Antal kryss ☐

Är du intresserad av att lära dig om hur elektriska apparater
Fungerar? Vill du lära dig om nätverk och programmering?

El och Energi programmet

På detta program får du göra mycket praktik

Du väljer EN inriktning

Elteknik

Här får du lära dig att installera, underhålla och reparera elanläggningar, larm, tv- och datanät.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Elektriker
- Industrielektriker

Energiteknik

Här får du lära dig att genomföra underhållsarbeten och specialiserad service inom energi-, miljö- och vattenteknik.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Driftoperatör, allmän
- Driftoperatör, vatten- och miljöteknik
- Driftoperatör, kraft- och värmeteknik

Automation

Här får du lära dig att installera och sköta automatiserade produktionssystem.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Fastighets-automation
- Industri-automation
- Process-automation

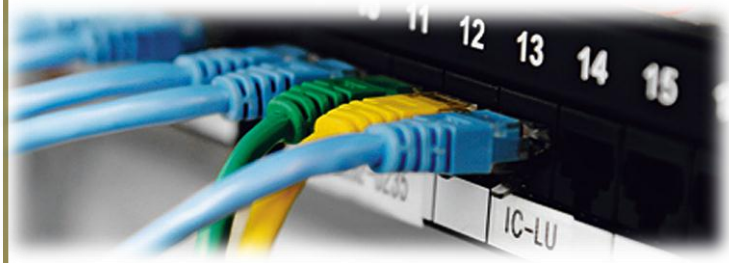

Dator- och kommunikationsteknik

Här får du lära dig att installera, underhålla och reparera datorsystem.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Elektronikproduktions-tekniker
- Hemservice-tekniker
- Nätverks-tekniker

Stämmer det mesta in på dig?

Jag:

- ☐ Löser gärna problem
- ☐ Kan arbeta i grupp
- ☐ Är inte höjdrädd
- ☐ Är noggrann
- ☐ Har idéer
- ☐ Tar ansvar
- ☐ Gillar datorer
- ☐ Tycker om tekniska prylar
- ☐ Är fingerfärdig
- ☐ Tycker om att vara både ute och inne i alla väder
- ☐ Är intresserad av el
- ☐ Är intresserad av nätverk

I skolan gillar jag:

- ☐ Språk
- ☐ Fysik
- ☐ Kemi
- ☐ Teknik
- ☐ Matte

Antal kryss ☐

Är du intresserad av hur företag fungerar? Vill du lära dig hur man startar företag?
Vill du skaffa en bred grundutbildning för att kunna läsa vidare?

Ekonomi programmet

På detta program ska du vara motiverad att plugga

Du väljer EN inriktning

Ekonomi

Här får du lära företagsekonomin, redovisning, marknadsföring, ledarskap och organisation. Lagar och regler som gäller ekonomi. Du lär dig också att starta och driva företag.

Juridik

Här får du lära dig lag och rätt i ett demokratiskt samhälle. Du lär dig att analysera och bedöma juridiska problem.

Stämmer det mesta in på dig?

Jag:

- ☐ Vill arbeta serviceinriktat och hjälpa människor
- ☐ Är noggrann
- ☐ Är ansvarsfull
- ☐ Är intresserad av siffror och pengar
- ☐ Kan ta det lugnt i stressiga situationer
- ☐ Kan ta beslut
- ☐ Är intresserad av lagen
- ☐ Vill lära mig mer om ekonomi
- ☐ Gillar att använda datorn
- ☐ Vill lära mig dataprogram som Numbers
- ☐ Är intresserad av demokrati
- ☐ Är intresserad av vad som händer i andra länder
- ☐ Tycker det är intressant att veta hur företag fungerar

I skolan gillar jag:

- ☐ Matte
- ☐ Samhällskunskap
- ☐ Språk
- ☐ Historia

Antal kryss ☐

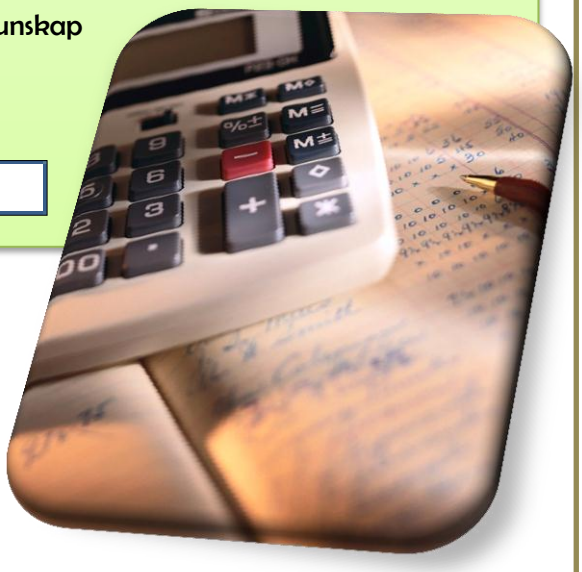

Efter programmet kan du läsa vidare till t.ex.
Civilekonom, Jurist, Revisor, Advokat, Bankpersonal, Kostekonom, Miljöekonom, Redovisningschef, Marknadsförare,
Egen företagare...

Är du intresserad av konst, teater och musik? Vill du utveckla din kreativitet?
Vill du skaffa en bred grundutbildning för att sedan läsa vidare?

Estetiska programmet

På detta program ska du vara motiverad att plugga

Du väljer EN inriktning

Bild och Formgivning

Här får du lära dig att framställa två- och tredimensionella bilder med hjälp av olika tekniker.

Dans

Här får du lära dig scenkonstnärlig dans, utveckla din förmåga att kommunicera med dans och hur man kan uppleva och tolka dans.

Estetik och media

Här får du kunskaper i digitala medier där ljud, bild och berättande står i centrum. Du får använda och skapa digitala produkter.

Musik

Här får du kunskaper i musik från olika tider och kulturer. Utveckla ditt musikutövande, konstnärliga skapande och förmåga att uppleva och tolka musik.

Teater

Här får du kunskaper i teater ur olika perspektiv. Du utvecklar din förmåga att gestalta och kommunicera på scen. Du lär dig även att uppleva och tolka teaterföreställningar.

Efter programmet kan du läsa vidare till t.ex. Dansare, Koreograf, Musiklärare, Skådespelare, Scenograf, Formgivare, Ljudtekniker, Art director, Illustratör, Bildkonstnär...

Stämmer det mesta in på dig?

Jag:

- ☐ Kan tänka mig att läsa vidare efter gymnasiet
- ☐ Är musikalisk
- ☐ Är kreativ
- ☐ Är konstnärlig
- ☐ Är fantasifull och har idéer
- ☐ Är utåtriktad
- ☐ Har lätt för att prata inför andra
- ☐ Gillar att fota och/eller filma
- ☐ Är intresserad av att redigera bilder
- ☐ Vill skapa smycken eller konst
- ☐ Gillar att använda datorn
- ☐ Vill arbeta med musik
- ☐ Vill stå på scen

I skolan gillar jag:

- ☐ Musik
- ☐ Bild
- ☐ Språk
- ☐ Drama

Antal kryss ☐

Är du intresserad av hur fordon fungerar och underhålls?
Eller hur olika transporter påverkar miljön?

Fordon och Transport programmet

På detta program får du göra mycket praktik

Du väljer EN inriktning

Godshantering

Här får du lära dig om planering av godstransporter och godshantering. Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Lagerarbetare
- Terminalarbetare

Karosseri och lackering

Här får du lära dig lackering av fordon samt diagnostik och reparation av karosserier. Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Billackerare
- Bilskadereparatör

Lastbil och mobila maskiner

Här får du lära dig felsökning, reparation och service av tunga fordon och mobila maskiner. Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Lastbilsmekaniker
- Maskinmekaniker

Personbil

Här får du lära dig felsökning, reparation och service av lätta fordon. Exempel på yrke efter denna inriktning:

- Personbilsmekaniker

Transport

Här får du lära dig trafikkunskap, transportsystem och planering av transporter. Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Lastbilsförare
- Busschaufför
- Taxichaufför

Stämmer det mesta in på dig?

Jag:

- ☐ Är teknisk
- ☐ Är praktisk och händig
- ☐ Är datorintresserad
- ☐ Kan planera
- ☐ Är intresserad av elektronik
- ☐ Är inte rädd för att bli smutsig
- ☐ Är intresserad av maskiner/fordon
- ☐ Är motorintresserad
- ☐ Gillar att meka
- ☐ Vill arbeta med att köra fordon
- ☐ Gillar att teckna/måla
- ☐ Vill lära mig att köra och lasta truck

I skolan gillar jag:

- ☐ Teknik
- ☐ Fysik
- ☐ Språk
- ☐ Datorkunskap
- ☐ Bild

Antal kryss ☐

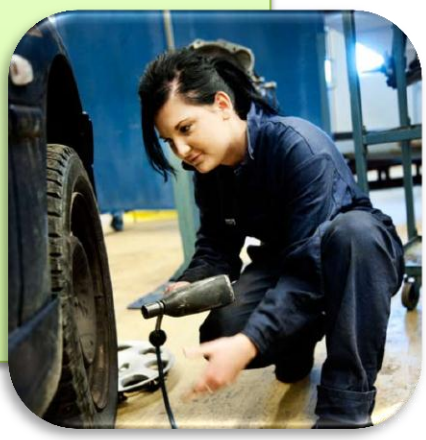

Vill du lära dig hur man prissätter varor? Verkar det roligt att ge service? Tycker du om att organisera och använda dator?

Handel och administrations programmet

På detta program får du göra mycket praktik

Du väljer EN inriktning

Administrativ service

Här får du lära dig arbete med administrativa arbetsuppgifter inom företag och offentlig förvaltning. Du får också lära dig olika datorprogram och service.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Ekonomiassistent
- Kommunikatör
- Personalassistent
- IT-administratör
- Marknadsassistent
- Kundservice och reception

Handel och service

Här får du lära dig arbete inom detalj- och partihandel och service. Du får också lära dig om näthandel och företagande.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Butikssäljare
- Marknadsförare
- Företagssäljare
- Inköpare
- Kundservice och reception

Stämmer det mesta in på dig?

Jag:

- ☐ Är utåtriktad
- ☐ Är bra på att argumentera
- ☐ Är ekonomisk
- ☐ Kan planera
- ☐ Är bra på siffror
- ☐ Har lätt för att ta kontakt
- ☐ Är trevlig
- ☐ Kan sitta still
- ☐ Är intresserad av hur företag är uppbyggda
- ☐ Vill ge service/hjälpa andra
- ☐ Gillar att använda datorn
- ☐ Blir inte lätt irriterad på människor
- ☐ Vill arbeta i en affär
- ☐ Vill lära mig om handel på Internet

I skolan gillar jag:

- ☐ Matte
- ☐ Datorkunskap
- ☐ Språk

Antal kryss ☐

Vill du arbeta på hotell eller med turism? Tycker du om att Träffa människor? Vill du ge gäster service?

Hotell och Turism programmet

På detta program får du göra mycket praktik

Du väljer EN inriktning

Hotell och konferens

Här lär du dig arbete inom hotell- och konferens. Du lär dig service, bemötande och hur man planerar och genomför möten och evenemang.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Bokning
- Reception
- Våningsservice

Turism och resor

Här får du lära dig arbete med turistinformation, organisation och planering av resor, aktiviteter och upplevelser av olika slag.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Bokning och försäljning
- Guidning
- Turistinformation

Stämmer det mesta in på dig?

Jag:

- ☐ Är utåtriktad
- ☐ Kommer på mycket idéer
- ☐ Tycker om att resa
- ☐ Kan planera
- ☐ Vill ge service och hjälpa människor
- ☐ Har lätt för att ta kontakt
- ☐ Är trevlig
- ☐ Blir inte lätt stressad
- ☐ Är ansvarsfull
- ☐ Vill lära mig nya datorprogram

I skolan gillar jag:

- ☐ Matte
- ☐ Datorkunskap
- ☐ Språk
- ☐ Geografi
- ☐ Samhällskunskap
- ☐ Historia
- ☐ Religion

Antal kryss ☐

Tycker du att det är roligt med språk? Är kultur något du kan tänka dig att jobba med?
Vill du skaffa en bred grundutbildning för att sedan läsa vidare?

Humanistiska programmet

På detta program ska du vara motiverad att plugga

Du väljer EN inriktning

Kultur

Här får du lära dig kultur och estetiska uttrycksformer. Litteratur, filosofi, psykologi och hur kulturen påverkar människan. Du får uppleva, studera, och diskutera olika kulturuttryck som t.ex. konst och teater.

Språk

Här får du fördjupade kunskaper i språk och sambandet mellan språk, kultur och samhälle. Du får också lära dig om värdet av språk.

Efter programmet kan du läsa vidare till t.ex. Tolk, Översättare, Lärare, Guide, Kulturarbetare, författare...

Stämmer det mesta in på dig?

Jag:

- ☐ Har lätt för att lära mig nya språk
- ☐ Vill lära mig historiska språk som Latin
- ☐ Gillar olika slags musik
- ☐ Är intresserad av språk
- ☐ Är kreativ
- ☐ Har lätt för att prata inför andra
- ☐ Gillar konst
- ☐ Är social och har lätt för att ta kontakt med andra
- ☐ Tycker om att läsa böcker
- ☐ Tycker om att gå på teater
- ☐ Är intresserad av varför människor tänker som de gör
- ☐ Vill lära mig teckenspråk
- ☐ Tycker om att argumentera och dra slutsatser

I skolan gillar jag:

- ☐ SO-ämnena
- ☐ Språk
- ☐ Bild
- ☐ Drama

Antal kryss ☐

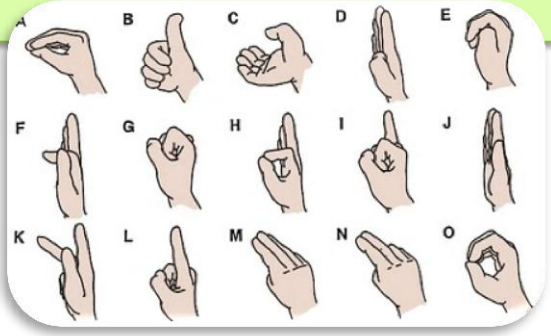

Vill du utveckla din kreativitet och skapa med händerna?
Vill du lära dig om olika slags material och hur du använder olika verktyg?

Hantverks programmet

På detta program får du göra mycket praktik

Du väljer EN inriktning

Frisör

Här får du lära dig olika behandlingar, tekniker, verktyg och material.

Florist

Här lär du dig om snittblommor och hur man kombinerar olika material och färger. Du lär dig också om krukväxter och får växtkännedom.

Finsnickeri

Här lär du dig om tillverkningsmetoder, verktyg, maskiner och material.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- ☐ Båtbyggare
- ☐ Inredningssnickare
- ☐ Möbelsnickare
- ☐ Arbete inom trä- och byggvaruhandel

Övriga hantverk

Här får du lära dig om verktyg, tillverkningsmetoder, maskiner och material i din valda profil.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Hår- och makeupstylist
- Guldsmed
- Glasblåsare
- Hovslagare
- Keramiker
- Sadelmakare
- Sotare
- Urmakare

Textil design

Här får du lära dig om tillverkningsmetoder, verktyg, maskiner och material.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Inköpsassistent
- Sömmerska
- Arbete inom textil och beklädnad

Stämmer det mesta in på dig?

Jag:

- ☐ Har lätt för att ta kontakt med människor
- ☐ Vill skapa/tillverka saker
- ☐ Är händig
- ☐ Har tålamod
- ☐ Är noggrann
- ☐ Kan förstå instruktioner
- ☐ Är bra på att koncentrera mig
- ☐ Är konstnärlig
- ☐ Kan sitta still
- ☐ Är teknisk
- ☐ Vill starta ett eget företag

I skolan gillar jag:

- ☐ Matte
- ☐ Bild
- ☐ Kemi
- ☐ Språk
- ☐ Slöjd
- ☐ Teknik

Antal kryss ☐

Verkar det spännande att arbeta inom industrin?
Tycker du att teknik, datorer och maskiner är roligt?

Industritekniska programmet

På detta program får du göra mycket praktik

Du väljer EN inriktning

Driftsäkerhet och underhåll

Här får du lära dig om skötselns betydelse för utrustningars funktion och säkerhet.

Exempel på yrken eftre denna inriktning:

- Automationstekniker
- Resemontör
- Underhållsmekaniker

Processteknik

Här får du lära dig om kemiska och mekaniska förlopp, kvalitetskontroll och styr- och reglerteknik.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Laboratorietekniker inom kemisk industri
- Processoperatör
- Industrilackerare

Produkt- och maskinteknik

Här får du lära dig att hantera material, verktyg och industriutrustning.

Exempel på yrken eftre denna inriktning:

- CNC-operatör
- Stentekniker
- Tryckare
- Verkstadssnickare

Svetsteknik

Här får du lära dig att hantera olika svetstekniker och plåtbehandling. Inriktningen kan på vissa skolor leda till nivån "internationell svetsare".

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Internationell svetsare
- Svetsare

Stämmer det mesta in på dig?

Jag:

- ☐ Är noggrann
- ☐ Är praktisk och händig
- ☐ Är teknisk
- ☐ Tycker om att hitta lösningar
- ☐ Är ansvarsfull
- ☐ Är stresstålig
- ☐ Tycker om att använda datorn
- ☐ Gillar maskiner
- ☐ Är intresserad av att lära mig nya dataprogram
- ☐ Vill arbeta i en industri
- ☐ Vill lära mig att svetsa
- ☐ Har lätt att förstå instruktioner

I skolan gillar jag:

- ☐ Teknik
- ☐ Fysik
- ☐ Matte
- ☐ Kemi
- ☐ Datorkunskap

Antal kryss ☐

Vill du arbeta med jordbruk, skog eller djur? Vill du jobba som golfbaneskötare, eller starta en kennel?

Naturbruks programmet

På detta program får du göra mycket praktik

Du väljer EN inriktning

Djur

Här får du lära dig om djur, djurs beteende, behov och samspelet mellan djur och människa. Du lära sig att arbeta med djur och att sköta djuranläggningar.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Hästskötare inom ridning eller trav
- Djurskötare inom lantbruk
- Djurvårdare
- Arbete med hundar t.ex. kennel eller pensionat.

Lantbruk

Här får du lära dig om mark, växter, djur, ekonomi och teknik och produktion av varor. Du får även lära dig om miljö-, natur- och landskapsvård.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Lantbrukare - produktionsdjur
- Lantbrukare - maskinförare
- Lantbrukare - växtodlare

Trädgård

Här får du lära dig om mark, växter, växtmiljöer och trädgårdens betydelse i samhället. Inriktningen ger också kunskaper om odling av trädgårdsprodukter.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Skötsel av utemiljöer
- Trädgårdsanläggning
- Trädgårdsodling – växthus
- Greenkeeper - Planskötare

Skog

Här får du lära dig om skogen som en uthållig resurs, teknik och biologi. Inriktningen ger också kunskaper om skogen för avkoppling och upplevelser. Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Jakt och viltvård
- Naturguidning
- Skogsmaskinförare

Stämmer det mesta in på dig?

- ☐ Tycker om att vara ute
- ☐ Gillar djur
- ☐ Är aktiv
- ☐ Vill lära mig att hantera olika maskiner
- ☐ Är inte rädd för att bli smutsig
- ☐ Är stark
- ☐ Är händig
- ☐ Har tålamod
- ☐ Gillar natur
- ☐ Vill lära mig att köra traktor
- ☐ Vi lära mig att sköta skog och/eller mark
- ☐ Vill lära mig att anlägga en trädgård
- ☐ Vill lära mig mer om lantbruksdjur

I skolan gillar jag:

- ☐ Kemi
- ☐ Teknik
- ☐ Biologi
- ☐ Geografi

Antal kryss ☐

Tycker du att det är roligt att experimentera? Vill du skaffa en bred grundutbildning för att sedan läsa vidare?

Naturvetenskapliga programmet

På detta program ska du vara motiverad att plugga

Du väljer EN inriktning

Naturvetenskap

Här får du fördjupa dina kunskaper i Biologi, Fysik, Kemi och Matte.

Naturvetenskap och Samhälle

Här får du fördjupa dina kunskaper i NO, Samhällskunskap och Geografi.

Stämmer det mesta in på dig?

Jag:

- ☐ Har tålamod
- ☐ Tycker om att ta ansvar
- ☐ Har lätt för att lära mig och förstå
- ☐ Är intresserad av hur saker uppstår och fungerar
- ☐ Tycker om att lösa problem
- ☐ Gillar att laborera
- ☐ Är noggrann
- ☐ Är intresserad av hur kroppen fungerar
- ☐ Är intresserad av vetenskap
- ☐ Gillar att använda tekniska apparater

I skolan gillar jag:

- ☐ Geografi
- ☐ Samhällskunskap
- ☐ Kemi
- ☐ Språk
- ☐ Matte
- ☐ Fysik
- ☐ Biologi

Antal kryss ☐

Efter programmet kan du läsa vidare till t.ex. Läkare, Tandläkare, Apotekare, Arkitekt, Lärare, Agronom, Hortonom, Veterinär, Geolog, Ingenjör, Kriminaltekniker, Officer...

Tycker du om att laga mat och baka? Vill du arbeta med livsmedel?

Vill du lära dig fina uppläggningar och att dekorera tårtor?

Restaurang och livsmedels programmet

På detta program får du göra mycket praktik

Du väljer EN inriktning

Bageri och konditori

Här får du lära dig den hantverksmässiga delen av detta yrke. Du får också lära dig att arbeta med olika råvaror och arbetsmetoder.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Bagare
- Konditor
- Butikssäljare
- Pralintillverkare

Färskvaror, delikatess och catering

Här får du kunskaper inom livsmedelsområdet i syfte att sälja. Du får även lära dig om råvaror, tillagning, drycker och uppläggning.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Butikssäljare inom färskvaror och delikatess
- Arbete med catering

Kök och servering

Här får du lära du dig om matlagning, servering av mat och dryck samt arbete i bar.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Kock
- Servitris eller servitör
- Bartender

Stämmer det mesta in på dig?

Jag:

- ☐ Är utåtriktad
- ☐ Vill ge service
- ☐ Är morgonpigg
- ☐ Är noggrann
- ☐ Är intresserad av mat och livsmedel
- ☐ Är renlig
- ☐ Är trevlig
- ☐ Är kreativ och kommer ofta på idéer
- ☐ Gillar att baka
- ☐ Tycker om att laga mat
- ☐ Är intresserad av ekologisk mat
- ☐ Vill lära mig att servera och duka snyggt
- ☐ Vill lära mig ekonomi

I skolan gillar jag:

- ☐ Hemkunskap
- ☐ Kemi
- ☐ Bild
- ☐ Matte

Antal kryss ☐

Vill du veta mer om sambanden mellan människan och samhället vi lever i? Vill du skaffa en bred grundutbildning för att sedan läsa vidare?

Samhällsvetenskapliga programmet

På detta program ska du vara motiverad att plugga

Du väljer EN inriktning

Beteendevetenskap

Här får du lära dig om människors utveckling och samspel i olika sammanhang. Du får en förståelse för hur människor agerar i olika situationer. Dessutom lär du dig om kommunikation, lärande och ledarskap.

Medier, information och kommunikation

Här får du lära dig om mediers roll i samhället, medieteknik, journalistik, information och reklam. Du får studera hur medier påverkar människor och hur man kombinerar ljud, text och bild.

Samhällsvetenskap

Här får du lära dig om människors livsvillkor i olika kulturer. Du fördjupar dina kunskaper i samhällskunskap genom att tolka, förklara och använda olika metoder.

Stämmer det mesta in på dig?

Jag:

- ☐ Tycker om att diskutera och argumentera
- ☐ Är intresserad av hur människor tänker
- ☐ Vill lära mig psykologi och läran om livet
- ☐ Vill lära mig hur man lär en bra ledare
- ☐ Gillar att prata med andra människor
- ☐ Är omtänksam och förstående
- ☐ Är intresserad av samhället
- ☐ Är intresserad av andra länder och kulturer
- ☐ Är social
- ☐ Tycker om att ta ansvar
- ☐ Vill lära mig mer om foto och/eller film

I skolan gillar jag:

- ☐ Samhällskunskap
- ☐ Språk
- ☐ Idrott
- ☐ Religion
- ☐ Historia
- ☐ Geografi

Antal kryss ☐

Efter programmet kan du läsa vidare till t.ex. Psykolog, Logoped, Journalist, Kurator, Bibliotekarie, Copywriter, Arkeolog, Lärare, Studie- och yrkesvägledare, Polis...

Är du intresserad av utveckling inom teknik?
Vill du skaffa en bred grundutbildning för att sedan läsa vidare?

Teknik programmet

På detta program ska du vara motiverad att plugga

Du väljer EN inriktning

Design och produktutveckling

Här får du lära dig om hur man med hjälp av datorn designar och sammansätter olika slags produkter.

Informations- och medieteknik

Här får du lära dig om informations- och kommunikationsteknik samt olika medier. Du får även lära dig programmering och webbutveckling.

Produktionsteknik

Här får du lära dig om företagande och produktion inom olika områden. Du får också lära dig automation och styrning.

Teknikvetenskap

Här får du lära dig om teknik vetenskapens arbetsmetoder. Fokus ligger på forskning inom Teknik, Fysik och Matte.

Samhällsbyggande och miljö

Här får du lära dig samhällsbyggande, miljö och arkitektur. Du får också lära dig inredning, ekologi, utseende och ekonomi.

Stämmer det mesta in på dig?

Jag:

- ☐ Har lätt för matte och teknik
- ☐ Tycker om att använda datorn
- ☐ Är intresserad av hur saker är uppbyggda
- ☐ Gillar tekniska prylar
- ☐ Har lätt för att lösa problem
- ☐ Är intresserad av datorer
- ☐ Är kreativ
- ☐ Har tålamod
- ☐ Är noggrann
- ☐ Vill lära mig att styra maskiner
- ☐ Vill lära mig designa saker med datorn

I skolan gillar jag:

- ☐ Slöjd
- ☐ Språk
- ☐ Bild
- ☐ Matte
- ☐ Fysik
- ☐ Teknik

Antal kryss ☐

Efter programmet kan du läsa vidare till t.ex. Civilingenjör, Datorprogrammerare, Arkitekt, Formgivare, Forskare, Informationstekniker...

Vill du arbeta med människor och få dem att må bra?

Tycker du att det är intressant hur människokroppen är uppbyggd och fungerar?

Vård- och Omsorgs programmet

På detta program får du göra mycket praktik

Det finns inga inriktningar

Här får du lära dig om hälsa och friskvård, ohälsa, medicin, funktionsnedsättning och psykologi.

Du får också lära dig om olika människors behov och vilken betydelse livsstilen har för hälsan. Det finns särskilda kurser om IT och teknik i vård och omsorg.

Exempel på yrken efter detta program:

- Arbete inom hemtjänst
- Omsorg och sjukvård av äldre
- Personlig assistent
- Arbete med funktionshindrade

Efter programmet kan du läsa vidare till t.ex. Polis, Ambulanssjukvårdare, Sjuksköterska, Sjukgymnast, Logoped, Psykolog, Brandman, Kurator...

Stämmer det mesta in på dig?

Jag:

- ☐ Är omtänksam
- ☐ Är trevlig och snäll
- ☐ Har tålamod
- ☐ Gillar andra människor
- ☐ Är noggrann
- ☐ Kan lyssna på andra
- ☐ Är inte lättäcklad
- ☐ Är lugn
- ☐ Är ansvarsfull
- ☐ Vill hjälpa andra
- ☐ Respekterar andra
- ☐ Kan samarbeta med andra

I skolan gillar jag:

- ☐ Språk
- ☐ Idrott
- ☐ Biologi
- ☐ Teknik
- ☐ Kemi

Antal kryss ☐

Vill du lära dig om system för kyla, värme, avlopp och vatten?
Skulle det vara kul att sköta ett hus med flera lägenheter?

VVS- och fastighets programmet

På detta program får du göra mycket praktik

Du väljer EN inriktning

Fastighet

Här får du lära dig uppbyggnad, funktion, service och underhåll i energitekniska anläggningar. Du får också lära dig att prata/kommunicera med beställare, boende och kunder.

Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Fastighetsskötare
- Fastighetsvärd
- Fastighetstekniker

Kyl- och värmepumpsteknik

Här får du lära dig installation, service och underhåll, av t.ex. isbanor, kyl- och frysdiskar och värmepumpar.

Exempel på yrke efter denna inriktning:

- Kylmontör

VVS

Här får du lära dig installation, service och underhåll av Värme, Ventilation och Sanitet(avlopp m.m.). Du får även kunskaper om energi- och miljöfrågor samt säkerhet. Exempel på yrken efter denna inriktning:

- Industrirörsmontör
- Isoleringsmontör
- VVS-montör

Ventilationsteknik

Här får du lära dig service, underhåll och felsökning av olika ventilationssystem.

Exempel på yrke efter denna inriktning:

- Ventilationstekniker

Stämmer det mesta in på dig?

Jag:

- ☐ Är teknisk
- ☐ Är praktisk och händig
- ☐ Är smidig
- ☐ Är intresserad av maskiner
- ☐ Vill lära mig om service
- ☐ Kan samarbeta med andra
- ☐ Har inte problem med skelett eller muskler.
- ☐ Vill lära mig att hitta fel på maskiner
- ☐ Är intresserad av miljö
- ☐ Vill lära mig att installera
- ☐ Tycker om att reparera saker
- ☐ Tycker om att träffa nya människor

I skolan gillar jag:

- ☐ Teknik
- ☐ Fysik
- ☐ Kemi
- ☐ Matte
- ☐ Slöjd

Antal kryss ☐

Vilket program passar MIG?

Fyll i hur många kryss du fick på varje program

Barn- och fritidsprogrammet		Bygg- och anläggningsprogrammet	
Ekonomiprogrammet		El- och energiprogrammet	
Estetiskaprogrammet		Fordon- och transportprogrammet	
Handel- och administrationsprogrammet		Hotell- och turismprogrammet	
Humanistiskaprogrammet		Hantverksprogrammet	
Industritekniskaprogrammet		Naturbruksprogrammet	
Naturvetenskapligaprogrammet		Restaurang- och livsmedelsprogrammet	
Samhällsvetenskapligaprogrammet		Teknikprogrammet	
Vård- och omsorgsprogrammet		VVS- och fastighetsprogrammet	

Här fyller du nu i de tre program som fick flest antal kryss

1.	
2.	
3.	

- ☐ Jag är intresserad av att idrotta på elitnivå på gymnasiet
- ☐ Jag är intresserad av att göra praktik under hälften av min gymnasieutbildning
- ☐ Jag är intresserad av internationell utbildning som är bedrivs engelska
- ☐ Jag vill gå en spetsutbildning inom t.ex. musik eller naturvetenskap
- ☐ Jag vill veta vad som krävs för att kunna läsa vidare *efter* gymnasiet

Detta och mycket annat får veta mer om när du läser resten av broschyren

Ej behörig

Räcker inte betygen till finns det fem introduktionsprogram.

Programinriktat val (sökbart) För dig som inte är behörig till ett yrkesprogram.

Krävs att du har minst E i

Svenska, Engelska *eller* Matte + 4 valfria ämnen.

Eller

Svenska, Engelska, Matte + 3 valfria ämnen.

Detta innebär att man börjar i en klass och läser tillsammans med de som är behöriga till yrkesprogrammet.

Preparandutbildning (sökbart) för behörighet till nationellt program. Programmet är ettårigt och vänder sig till studiemotiverade ungdomar som har för avsikt att söka till ett högskoleförberedande- eller ett yrkesprogram.

Yrkesintroduktion (sökbart) För dem som saknar godkända betyg för behörighet till yrkesprogram. Meningen är att du här ska få en yrkesinriktad utbildning som gör det lättare att etablera sig på arbetsmarknaden, eller som leder till studier på ett yrkesprogram. Utbildningen vänder sig också till grundsärskoleelever som bedöms klara utbildningen.

Individuellt alternativ (ej sökbart) Förbereder eleverna för en yrkesintroduktion, annan fortsatt utbildning eller förberedelse till arbetslivet. Utbildningen utformas individuellt och vänder sig till dem som saknar behörighet till ett nationellt yrkesprogram. Utbildningen är även öppen för grundsärskoleelever som bedöms kunna klara utbildningen.

Språkintroduktion (ej sökbart)Är ett program som skall ge invandrarungdomar som nyligen anlänt till Sverige en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket för att möjliggöra för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller annan utbildning.

Fritt sök

Du har rätt att söka som 1:a hands sökande till alla skolor i hela Skåne samt Sölvesborgs kommun.

Ansökan

För att ansöka behöver du ett personligt lösenord som du får av din studie- och yrkesvägledare. Ansökan görs på webben www.skanegy.se och du får erbjudande om att göra ansökan i skolan.

Du bör rangordna minst tre val och det du allra helst vill komma in på ska vara nummer 1. Om ditt meritvärde inte räcker till blir du kanske antagen till ditt 2:a eller 3:e hands val.

Ibland måste man söka även inriktning på det program man vill gå.

Datum

Aktuella datum får du av din studie- och yrkesvägledare. Valet görs i januari. I mitten av april har man möjlighet att göra omval.

I början av juli görs den slutliga antagningen, när gymnasieskolorna fått in slutbetygen från åk 9.

Speciella datum för idrottselever.

Bidrag

Blanketter och regler för resebidrag och inackorderingsbidrag hittar du på www.sydgym.se eller www.csn.se om du sökt till en fristående skola på annan ort.

Studiebidrag får man utan att ansöka om det. Beroende på vårdnadshavarnas ekonomi kan man ansöka om extra tillägg. Ansökan görs på www.csn.se.

Fri kvot

Man kan söka fri kvot pga. medicinska eller sociala skäl. Denna ansökan görs av grundskolan. Eleven måste ändå vara behörig till nationella program.

Dispens från engelska

Om du är behörig i alla andra ämnen men pga. särskilda skäl inte har betyg i engelska kan man söka dispens. Du måste bedömmas att klara av ett nationellt program. Ansökan görs av grundskolan.

Lärlingsutbildning

Minst hälften av utbildningen är förlagd till en eller flera arbetsplatser. Behörighetskraven och examensmål är samma som på yrkesprogrammen och leder till yrkesexamen.

Särskilda varianter

En skola kan ansöka om att skapa egna inriktningar. Det kan finnas specifika behörighetskrav och inträdesprov.

Internat

Kallas det när eleverna bor på skolan.

Spetsutbildning

Det finns 20 olika spetsutbildningar som erbjuder mer avancerade kurser i snabbare takt. Utbildningarna är riksrekryterande. Läs mer på www.spetsutbildningar.se

Riksrekryterande

Om en skola är riksrekryterande innebär det att du är första hands sökande oavsett var du bor.

Internationellt

IB-International Baccalaureate är en internationell utbildning som ger tillträde till universitet i hela världen. Undervisningen bedrivs på engelska. Inträdesprov i engelska och matte. Samma behörighetskrav som Naturvetenskapsprogrammet.

APL

Man har minst 15 veckors arbetsplatsförlagt lärande på yrkesprogrammen.

Övriga utbildningar

Det finns riksrekryterande yrkesutbildningar med egna examensmål. Ex. flygteknik, marinteknik, sjöfart, yrkesdans.

Idrott

Du kan kombinera gymnasieutbildningen med idrottssatsning på elitnivå.

Det finns två val, Riksidrottsgymnasier (RIG vänder sig till dig som vill göra internationell karriär) och Nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU vänder sig till dig som vill göra nationell karriär).

Du som söker till idrottsutbildning måste göra två ansökningar. En till nationellt gymnasieprogram och en till specialidrottsförbundet som avgör om du har tillräckliga meriter.

Observera att ansökningsdatum brukar vara redan på höstterminen i åk 9.

För övriga elever som ändå är mycket idrottsintresserade finns möjligheten; idrottsspecialisering. Detta görs som ett kursval samtidigt som du söker gymnasieprogram.

Läs mer på http://www.rf.se/Vi-arbetar-med/Idrottsgymnasium/

Gymnasieexamen

En fullständig gymnasieutbildning ger gymnasieexamen.

För en examen krävs 2500 gymnasiepoäng i betygsatta kurser varav minst 2250 måste vara godkända.

För en **högskoleförberedende** examen krävs dessutom krävs minst godkänt i Svenska (eller svenska som andra språk) 1,2 och3, engelska 5 och 6 och matte 1. Samt godkänt gymnasiearbete.

För en **yrkesexamen** krävs minst godkänt i Svenska (eller svenska som andra språk) 1, engelska 5, matte 1, kurser motsvarande 400 poäng inom programmets karaktärsämnen samt godkänt gymnasiearbete.

Högskola

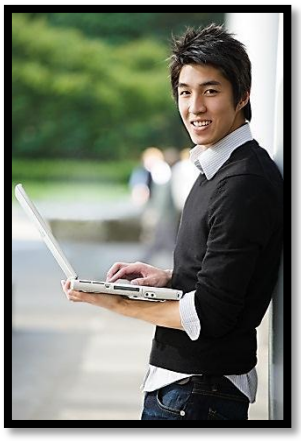

Endast högskoleförberedande program ger allmän behörighet till vidare studier. På yrkesprogram har du rätt att välja till ämnen så att du får allmän behörighet. Kontakta din studie- och yrkesvägledare på gymnasieskolan om detta. Många utbildningar kräver mer än allmän behörighet, mer om det hittar du på www.studera.nu

En yrkesexamen ger grundläggande behörighet till yrkeshögskolan www.yhmyndigheten.se.

Läs mer på www.utbildningsinfo.se

Vill du veta mer om

GYMNASIEPROGRAMMEN och YRKEN?

Här kan du hitta mer information:

www.gymnasieguiden.se

www.framtidsvalet.se

http://www.saco.se/valjayrke

www.ams.se

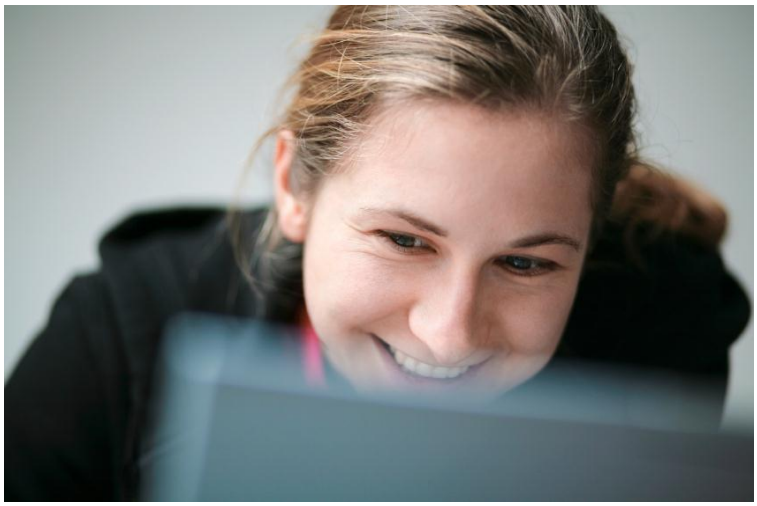

Du kan också kontakta din studie- och yrkesvägledare

Skapad av Jenny Norberg Randowo, Västervångskolan, Ystad